

nochtans recht op eenige rust gaat krijgen, een der zeer weinigen, die bezeten is van gestadige onrust. Hij, die recht heeft op hoogmoed en van dat recht wel eenig gebruik maakt, hij heeft een vlammenden hekel aan zelfgenoegzaamheid. „En route pour le renouveau”; het is zijne eeuwige bezorgdheid, zooals van meet af zijne lijfspreuk was: „Les suffisances matamoresques appellent la finale crevaison grenouillère”.

Dat James Ensor als de kikvorsch van den fabel niet barsten zal, Het Schilderij staat er borg voor. Tenzij hij zelf dat einde verkoos; met hem kan men nooit weten.

II.

„Les suffisances matamoresques appellent la finale crevaison grenouillère”.

Het staat, het geruststellend motto van den eeuwig-, daardoor juist geniaal-onrustige, vooraan in het Boek, gelijk men het vinden zal op gemiddeld alle twintig bladzijden ervan: zeer menschlievende verwittiging aan de in het vet van hunne zelfgenoegzaamheid verstarde . . . denwelken hij trouwens, als 't past bi appetite, den degenstoot toedienen zal die de eindelijke „crevaison” voor wereld-zuiverend gevolg zal hebben.

Want James Ensor — men wist het van voor jaren — is één der scherpste, raakste, vinnigste en tevens koelste onzer critici. Voor zichzelf, voor tijdschriften en bladen die er hem naar vroegen, minder om der waarheid wille dan om de geneuchte van zijn fel-kleurig proza en onbarmhartig-gulle oordeelvellingen, die niemand dorst als hij — weinig schrijvers over kunst zijn even moedig, even onbaatzuchtig en trouwens even gezaghebbend —, pende hij, gelijk hij etsen zou, bladzijden neder waarmede hij alles behalve literatuur bedoelde, en die literatuur zijn onder de beste, in gelijke mate als de vituperaties van Léon Bloy, à zoo ondubbelzinnig, à zoo geweldig en hoeveel geestiger! — „Ah! j'adore les beaux mots claironnés de lumière. Je vous aime, mots sensibles de nos douleurs, mots rouges et citron d'Espagne, mots bleus d'acier des mouches élégantes, mots parfumés des soies vivantes, mots fins des roses et des algues odorantes, mots piquants des bêtes d'azur, mots des gueules puissantes, mots d'hermine immaculée, mots crachés des sables et de la mer, mots plus verts que Toison de Syrène, mots discrets des poissons soupirés dans les coupes, mots des cloches et des cristaux, mots cinglants, mots glacés, mots froids du marbre blanc, mots amers, mots des Lys de France et des bluets flamands, mots très doux sonnans picturalement, mots plaintifs des chevaux battus, mots des fêtes, mots d'ouragan et de tempête, mots des vents, mots des roseaux, mots sages des enfants, mots des pluies et des pleurs, mots sans rime ni raison, je vous aime, je vous aime!”